

Србија од 1830. г. до 1876. г.

Грб Кнежевине Србије

Својом политиком и дипломатијом Милош Обреновић успио је да издејствује аутономију Србије у оквиру Османског царства и то је био први корак ка потпуном осамотањењу Србије. Укинута су турски феудални односи и створили су се услови за развитак грађанског друштва и буржоазије. У ослобођеној земљи сву власт у својим рукама имао је Милош Обреновић који је владао **апсолутистички** и такав облик власти није одговарао новонасталој српској буржоазији. Представници буржоазије тражили су начин којим би могли да ограниче апсолутизам кнеза Милоша, те су одлучили да напишу устав којим би се ограничила Милошева неограничена власт. Тако је 1835.г. установљен Сретенски устав, међутим он није ступио на снагу, јер су против њега биле велеке силе. Такву ситуацију одлучили су да искористе Турци, како би се умијешали у унутрашње приике у Србији, те су 1838. г. Србији прописали устав. **Турским уставом** владавина кнеза Милоша значајно је ограничена и пошто није хтио да влада на такав начин абдицирао је, а власт је препустио своме сину **Михаилу Обреновићу** (1839.- 1842.) Кнез Михаило такође није хтио да влада са ограничењима, те је иступао самовољно и због тога се против њега буни српска буржоазија, која га је збацила са власти 1842.г. Најистакнутији представници буржоазије били су **Тома Вучић Перишић**, **Аврам Петронијевић** и **Илија Гарашанин**. Они су названи **уставобранитељи** јер су бранили Турски устав који је ограничавао власт кнеза.

Тома Вучић Перишић

Аврам Петронијевић

Илија Гарашанин

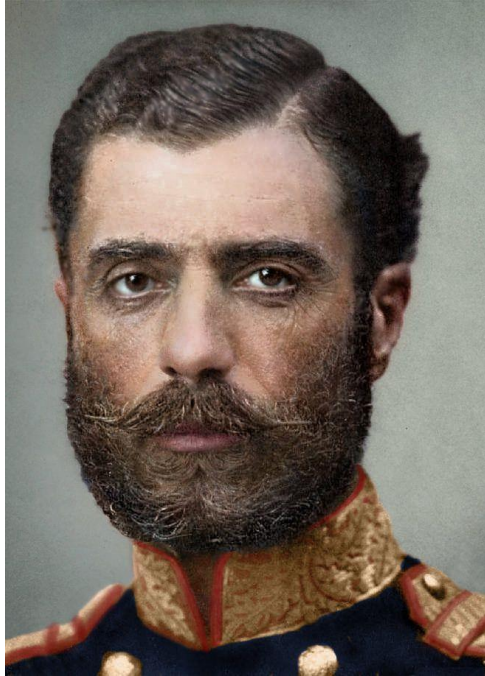
Када је протјеран кнез Михаило, уставобранитељи су на власт довели **Александра Карађорђевића** (1842.- 1858.), сина Карађорђа Петровића. Иако је Александар био кнез Србије, он је имао мало власти и утицаја, јер је буржоазија била та која је имала стварну моћ у својим рукама.

Александар Карађорђевић

У вријеме владавине кнеза Александра (заправо уставобранитеља) привредни живот у Србији почиње да се развија. Због вишевековне турске власти, општа заосталост земље и становништва била је очигледна. Како би се држава извукла из таквог стања, граде се путеви и школе, што доприноси образовању становништва и развоју економије. У спољној политици циљ уставобранитеља био је да се ослободе простори на којима су живјели Срби, а који су се налазили изван кнежевине Србије. У ту сврху Илија Гарашанин саставио је „**Начертаније**“, спољно- политички манифест који описује начине којима се требао постићи такав циљ.

Пошто су уставобранитељи бранили ставове искључиво буржоазије, а запостављали су интересе осталих слојева друштва, дошло је до незадовољства владавином кнеза Александра Карађорђевића. Стога је, на Светоандрејској скупштини 1858. г, кнез Александар збачен са власти, а на његово мјесто поново долази Милош Обреновић. Пошто је већ био у поодмаклим годинама, током своје друге владавине Милош није владао дуго и умро је 1860. г. На власти га опет наслеђује син Михајло Обреновић.

Михаило Обреновић

Друга владавина кнеза Михаила Обреновића (1860.-1868.) била је знатно успјешнија. Михаило је тражио и добио неограничену власт од буржоазије. Апсолутна моћ му је била неопходна, како би припремио земљу за рат против Турака, а са коначним циљем да ослободи преостале Србе који су и даље живјели под османском влашћу. Иако је имао неограничену моћ, кнез Михаило је био меритократа и за своје сараднике узимао је способне и талентоване људе, те због тога његова владавина има карактеристике **просвијећеног апсолутизма**. Како би земљу припремио за рат, кнез Михаило је реорганизовао војску, при чему је она постала бројнија и боље обучена, а на спољашњем плану склапао је савезе са осталим балканским државама (Црном Гором, Грчком, Румунијом и Бугарима)

Реорганизација војске и склапање савеза са другим земљама само је била припрема за одлучујући рат са Османским царством, али прије него што Србија у рат крене, морало је да се ријеша питање турских војних гарнизона у српским градовима. Године 1862. турски војници су код Чукур чесме у Београду убили српског дјечака, што је изазвало велике nerede у граду, а Турци су се повукли на Калемегданску тврђаву одакле су почели да бомбрдују Београд. Овај инцидент кнез Михаило је одлучио да искористи како би убиједио велике силе да је присуство турске војске у српским градовима главни извор нестабилности и инцидената. Дипломатска борба на крају се исплатила, тј. турски војници морали су да се повуку из Србије, а утврђења су предата српској војсци. Тим чином Османско царство је изгубило скоро сваки утицај у Србији.

Турци предају кључеве Калемегдана кнезу Михаилу Обреновићу

Након протјеривања турских војника из Србије, кнез Михаило могао је у потпуности да се посвети рату са Османским царством, али до тога неће доћи. Године 1868. у Кошутњаку, кнез Михаило Обреновић је изгубио живот, након што је на њега извршен је атентат.

Након погибије кнеза Михаила, на власти га наслеђује **Милан Обреновић** (1886. -1889.), који је у том тренутку био малољетан, па је у његово име државом управљало трочлано намјесништво. Док су владали у име малољетног кнеза, намјесници су **1869. г.** сачинили **Устав (Намјенички устав)**, којим је потиснут Турски устав из 1838. г, чиме су сузбијена мујешања Османског царства у унутрашње прилике у Србији. Кнез Милан Обреновић преузима власт од намјесника 1872. г. и одмах почиње да испољава знаке самовоље и аутократије.

Тезе (Преписати у свеске)

- Милош Обреновић Србијом влада апсолутистички
- Турски устав 1838. г. - ограничена власт Милоша Обреновића и будућих кнежева
- Уставобранитељи- збацили Обреновиће 1842. г. и на власт довели Александра Карађорђевића
- Начертаније - аутор Илија Гарашанин: спољно- политички манифест кнежевине Србије
- Светоандрејском скупштином 1858. г. збачени Карађорђевићи и Обреновићи поново долазе на власт
- Михаило Обреновић – протјерао турске војнике из српских градова, реорганизовао војску, склопио савезе са осталим балканским државама
- Намјесничким уставом из 1869. г. потиснут Турски устав